

Jaarverslag examencommissie

Academisch jaar 2017 – 2018

Faculteit Techniek, Bestuur en Management

Bacheloropleiding - Technische Bestuurskunde (TB)

Masteropleiding - Complex Systems Engineering and Management (CoSEM)

Masteropleiding - Engineering and Policy Analysis (EPA)

Masteropleiding - Management of Technology (MOT)

Delft, 17 december 2018

Voorwoord

De examencommissie heeft in 2017-2018 enkele belangrijke aandachtspunten ten aanzien van de bewaking van de organisatie en kwaliteit van de toetsing van de vier opleidingen van de Faculteit TBM geagendeerd en verder uitgewerkt. De aanwijzing van examinatoren was een bijzonder aandachtspunt. De invoering van het nieuwe beleid vereiste verdergaande organisatorische veranderingen dan oorspronkelijk verwacht. Wij zijn verheugd dat de faculteit dit belangrijke traject voortvarend en constructief heeft opgepakt. Daarnaast is intensief overleg geweest met de directeuren onderwijs en O&S hoe de monitoring en bewaking van individuele afstudeertrajecten verbeterd kan worden. De maatregelen worden met ingang van het nieuwe studiejaar geïntroduceerd. Tevens zijn wij blij dat goede voortgang is geboekt bij de borging van de kwaliteit van individuele toetsen, zowel in relatie tot de einddoelen per vak alsmede de gehele opleiding. De borging van de kwaliteit van toetsing van mondelinge tentamens is verder verbeterd door de eis van schriftelijke verslaglegging door de examinatoren hoe aan de eindtermen van het vak is voldaan.

Er zijn geen opvallende wijzigingen ten aanzien van het aantal gevallen van fraude, beroepen en klachten. Het aantal verleende cum laude diploma's is verschillend tussen de opleidingen. Dit vereist in de komende tijd enige aandacht voor wat betreft de inhoudelijke eisen aan dergelijke uitzonderlijke prestaties.

Prof. dr. Rolf Künneke

Voorzitter examencommissie

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1. Algemeen	4
1.1. Samenstelling en expertise binnen de examencommissie	4
1.2. Mandatering	5
1.3. Vergaderschema van de examencommissie	5
1.4. Archivering en registratie	5
2. Evaluatie jaarplanning examencommissie 2017-2018	5
2.1 Verbeterde monitoring van individuele afstudeertrajecten	5
2.2 Wijziging samenstelling afstudeercommissies	6
2.3 Inzicht in de borging van de eindtermen van de opleidingen	6
2.4 Steekproefsgewijs evalueren van toetsen en -einddoelen per vak (toetsreview)	6
2.5 Kwaliteitsborging van mondelinge tentamens	7
2.6 Verbeteren communicatie met docenten en gremia	7
3. Activiteiten	8
3.1. Aanwijzing examinatoren	8
3.2. Advisering Onderwijs- en examenregelingen (OER/UR)	8
3.3. Vaststellen van Regels en Richtlijnen (RRvE)	9
3.4. Diplomerings/getuigschriften	9
3.5. Individuele verzoeken examencommissie	10
3.6. Fraude en plagiaat	11
3.7. Afhandeling klachten, bezwaren en beroepszaken	13
3.8. Kwaliteitsborging masterscriptie	15
3.9. Conversie buitenlandse cijfers en EC's	15
3.9. Deskundigheidsbevordering	16
4. Jaarplanning examencommissie 2018-2019	16
Bijlage 1	17

1. Algemeen

1.1. Samenstelling en expertise binnen de examencommissie

De examencommissie TBM vertegenwoordigt alle opleidingen van de faculteit Techniek, Bestuur en Management: de bacheloropleiding Technische Bestuurskunde (TB), en de drie mastersopleidingen Complex Systems Engineering and Management (CoSEM), Engineering and Policy Analysis (EPA) en Management of Technology (MOT). Elke opleiding wordt door tenminste één lid van de examencommissie vertegenwoordigd.

Alle leden van de examencommissie zijn tot op heden formeel benoemd door de decaan voor onbepaalde tijd. De examencommissie hanteert een benoemingsperiode van twee jaar met een maximale zittingsduur van zes jaar (twee maal een verlenging van twee jaar). De examencommissie wil door deze interne regeling de vernieuwing van dit gremium stimuleren. Vanwege het belang van continuïteit wordt rekening gehouden met spreiding van aftreding.

Het CvB heeft een aangepast Faculteitsreglement vastgesteld per 13 september 2017 waarbij de benoemingstermijn van leden van de examencommissie is vastgesteld op drie jaar, met de mogelijkheid van herbenoeming. De aanpassing van het benoemingsbeleid van de decaan conflicteert niet met het huidige benoemingsbeleid van de examencommissie. Het benoemingsbeleid zoals gehanteerd door de examencommissie vervalt hiermee.

De samenstelling van de examencommissie is aan het start van academisch jaar 2017-2018 niet gewijzigd. Prof. dr. W.M. de Jong zal per 1 september 2018 aftreden vanwege een benoeming elders. De examencommissie heeft een inventarisatie gedaan van mogelijke nieuwe kandidaten en zal een nieuw lid voordragen bij de decaan voor benoeming vanaf september 2018.

Prof. dr. R.W. Kunneke, en Dr.ir. L.J. de Vries, zijn herbenoemd door de examencommissie tot 1 september 2020.

De examencommissie wordt door dhr. J.A. Andernach (Hoofd Onderwijskundig Centrum Focus) ondersteund in zijn rol als adviseur toetskwaliteitsbeleid. De examencommissie wordt voor de uitvoering van haar werkzaamheden ondersteund door ambtelijk secretaris dhr. ing. R. Kruiniger.

Tabel 1: Samenstelling van de examencommissie in academisch jaar 2017-2018

Rol	Naam	Opleiding (vertegenwoordiging)	Benoemd door decaan per	Aftredend/ herbenoembaar per
Voorzitter	Prof. dr. R.W. Kunneke	EPA	01-09-2014	01-09-2020
Lid/vicevoorzitter	Prof. dr. W.K. Korthals Altes	TB/CoSEM	01-10-2013	01-10-2019
Lid	Prof. dr. W.M. de Jong	EPA/MOT	01-09-2014	01-09-2018
Lid	Dr. M.E. Warnier	TB/ CoSEM	01-09-2015	01-09-2019
Lid	Dr.ir. U. Pesch	MOT	01-09-2015	01-09-2019
Lid	dr. ir. L.J. de Vries, M.A.	TB/ CoSEM	01-09-2016	01-09-2020
Extern lid	Prof.dr. B. Dam	-	01-09-2015	01-09-2019

1.2. Mandatering

De examencommissie hanteert een mandateringsbesluit waarin expliciet de kaders zijn opgenomen waarbinnen de gemandateerde kan handelen. Dit mandateringsbeleid is zorgvuldig voorbereid en opgesteld in vorig academisch jaar en vastgesteld in 2017-2018 (zie [Bijlage 1](#)). Het mandaatbesluit zal jaarlijks worden bijgewerkt.

1.3. Vergaderschema van de examencommissie

De examencommissie heeft in het academisch jaar 2017-2018 iedere kalendermaand vergaderd volgens het reguliere schema.

Buiten de reguliere vergaderingen heeft de examencommissie twee extra bijeenkomsten gehouden in januari 2018 en juni 2018 ten behoeve van de verdere uitwerking van het toetskwaliteitsbeleid en andere strategische beleidsontwikkelingen zoals vastgesteld in de jaarplanning.

1.4. Archivering en registratie

De dossiers van de examencommissie, waaronder de notulen, agenda's en achterliggende stukken, zijn door de secretaris in SharePoint gearchiveerd. Handtekeningen van voorzitter en leden van de examencommissie zijn door de secretaris opgeslagen, zodat op een later moment indien nodig de authenticiteit van de handtekeningen kan worden vastgesteld.

Het archiveringssysteem dient op termijn aangepast te worden om nog efficiënter gebruik te maken van de kennis uit reeds behandelde dossiers. Hiervoor dient een geautomatiseerd systeem voor aanvragen en verzoeken gerealiseerd te worden. De TU Delft heeft het 'Digital Excellence programma' opgezet waarbij in samenspraak met de facultaire afdelingen O&S een prioritering vastgesteld dient te worden waarbij de processen die gerelateerd zijn aan de examencommissie zijn meegenomen. Er is nog geen concrete implementatiedatum van dit project.

Het doel van het archiveringssysteem is met name om de opgedane kennis en kunde van de leden op een goede wijze over te dragen bij aantreden van nieuwe leden.

2. Evaluatie jaarplanning examencommissie 2017-2018

De examencommissie stelt een jaarplanning op die jaarlijks geëvalueerd wordt. Voor elk van onderstaande aandachtspunten is hieronder gememoreerd welke resultaten zijn behaald en welke vervolgstappen nog uitgewerkt dienen te worden.

2.1 Verbeterde monitoring van individuele afstudeertrajecten

De examencommissie heeft met instemming geconstateerd dat O&S concrete maatregelen heeft uitgewerkt voor een verbeterde monitoring van individuele afstudeertrajecten. Deze maatregelen worden met ingang van academisch jaar 2018-2019 ingevoerd voor alle studenten van alle cohorten. Indien een student na 21 werkweken geen positief resultaat heeft behaald bij het groenlichtgesprek (*no go*), kan de afstudeercommissie (gemotiveerd) besluiten het afstudeerproces van de student met een maximum van 3 maanden (13 weken) te verlengen. Indien een student bij de tweede poging van het

groenlichtgesprek wederom geen positief resultaat heeft behaald dient de student opnieuw te starten met het afstudeertraject (*no go*) met een nieuw afstudeeronderwerp en een nieuwe afstudeercommissie. In geval van bijzondere omstandigheden heeft de examencommissie de mogelijkheid (na twee keer een *no go*) een uitzondering te maken op de bovengenoemde afstudeerregeling om het afstudeertraject met maximaal drie maanden te verlengen.

Voor studenten van cohorten 2016-2017 en eerder geldt dat de monitoring vanaf 1 september 2018 zal starten waarbij de tijdsduur vóór 1 september 2018 buiten beschouwing worden gelaten. De examencommissie heeft aangegeven bij het OMT het wenselijk te vinden vanaf deze datum ook te monitoren. De examencommissie heeft haar zorgen geuit over tijdige implementatie.

De examencommissie ziet uit naar een eerste evaluatie van de realisatie en effectiviteit van de voorgenomen maatregelen.

2.2 Wijziging samenstelling afstudeercommissies

In het kader van het stroomlijnen van het afstudeerproces en het bevorderen van de doorstroom in het afstudeertraject is in overleg met de examencommissie in het academisch jaar 2017-2018 een pilot gestart voor een alternatieve samenstelling van afstudeercommissies. Naast de reeds bestaande regeling met drie examinatoren is het onder bepaalde voorwaarden mogelijk om twee examinatoren aan te wijzen voor een afstudeerproject. Met het OMT was afgesproken om de pilot in het kalenderjaar 2018 te evalueren. Afhankelijk van de uitkomst van deze evaluatie wordt de nieuwe regeling gecontinueerd dan wel beëindigd.

Uit een tussentijdse meting in januari 2018 bleek dat maar drie van de 24 recente afstudeerprojecten gebruikt maakte van de nieuwe samenstelling. Op basis hiervan was een evaluatie nog niet zinvol. Uit eerste verkennende gespreken met docenten kwamen vooral positieve reacties naar voren. Besloten is om de pilot met een jaar te continueren en de evaluatie in 2018/ 2019 uit te voeren.

Aan het einde van het academisch jaar 2017-2018 zijn 30 van 175 afstudeercommissies volgens de nieuwe regeling opgezet.

2.3 Inzicht in de borging van de eindtermen van de opleidingen

De examencommissie hecht belang aan het bewaken van de samenhang tussen de leerdoelen van verschillende vakken, de werkvormen en toetsvormen zodanig dat de einddoelen van de opleidingen gerealiseerd worden. Ten behoeve van de accreditatie in december 2015 is een desbetreffende inventarisatie uitgevoerd. De accreditatiecommissie was positief over de resultaten.

Sindsdien is voor de meeste vakken van TB en MOT de situatie nagenoeg ongewijzigd. Bij de opleiding EPA zijn er meerdere wijzigingen geweest. Bij COSEM is nog geen inventarisatie het nieuwe curriculum uitgevoerd. Dit heeft de aandacht van O&S. De examencommissie ziet uit naar de resultaten.

2.4 Steekproefsgewijs evalueren van toetsen en -einddoelen per vak (toetsreview)

In het afgelopen academisch jaar heeft O&S een begin gemaakt aan de toetsreview voor vijf mastervakken. De ervaringen zijn gedeeld met de examencommissie. De examencommissie is positief over

de pilot, net als de betrokken docenten en medewerkers van O&S. Belangrijke doelen (bron: oplegger Toetsbeleid TBM 2018 en e-mail onderwijsadviseur TBM) worden behaald:

- *het borgen van toetskwaliteit door een check achteraf;*
- *het verbeteren van de toetsing en het vak als geheel en best practices vinden die waardevol zijn voor toetsing in andere vakken;*
- *het leveren van een bijdrage aan de professionalisering van de examiner(en).*

Continueren van deze werkwijze is gewenst. O&S is voornemens van iedere opleiding van ieder kwartaal minimaal één vak op deze grondige wijze te reviewen en de resultaten vast te leggen in een kort verslag met eventuele acties..

2.5 Kwaliteitsborging van mondelinge tentamens

De kwaliteitsborging voor mondelinge tentamens is verder uitgewerkt. In de RRvE 2016-2017 was aangegeven dat mondelinge tentamens door twee examinatoren dienen te worden afgenomen. In de RRvE 2017-2018 is deze regel aangescherpt door ook voor te schrijven dat;

- de twee examinatoren het cijfer vaststellen in afwezigheid van de student;
- de examinatoren een schriftelijke verslaglegging doen waaruit blijkt in hoeverre de leerdoelen van het vak zijn behaald.

Deze nieuwe regelingen zijn gecommuniceerd met examinatoren die in het reguliere programma (zoals gepubliceerd in de studiegids) een mondeling tentamen afnemen.

Indien een mondeling tentamen wordt afgenomen ter vervanging van een andere vorm van examinering, dient hiervoor voorafgaand goedkeuring door de examencommissie te worden verleend. Examinatoren kunnen in voorkomende gevallen op de geldende regelingen attent worden wordt. Vanaf het academisch jaar 2017-2018 is door de RRvE bepaald dat tentamens die op afwijkende wijze worden getoetst dan in de studiegids beschreven ongeldig zijn, tenzij de examencommissie anders besluit.

2.6 Verbeteren communicatie met docenten en gremia

De examencommissie acht het van groot belang om in contact te zijn met alle geledingen in de faculteit die op enige manier betrokken zijn bij de organisatie en kwaliteit van de toetsing van de verschillende curricula. De examencommissie heeft volgens planning vorig academisch jaar een communicatiebeleid opgesteld. Het doel van dit beleid is de partijen betrokken bij onderwijs en onderwijsbeleid te informeren over de taken en beslissingen van de examencommissie. De rol en verantwoordelijkheden van de examencommissie blijken niet altijd duidelijk te zijn in de organisatie.

In het afgelopen jaar is een aantal communicatieactiviteiten uitgevoerd in lijn met het beleid. Dit wordt in de komende jaren gecontinueerd.

3. Activiteiten

3.1. Aanwijzing examinatoren

De aanwijzing van examinatoren, vastgelegd in artikel 5 van de Regels en Richtlijnen van de examencommissie, is verder uitgewerkt en geïmplementeerd.

Volgens de oude regels RRvE (2016-2017) worden als examinator aangewezen stafleden die met het verzorgen van het onderwijs van een vak zijn belast. De regels als volgt verder gespecificeerd in RRvE (2017-2018):

- *Die leden van de vaste staf die met het verzorgen van het onderwijs van een vak zijn belast, een onderwijstaakstelling hebben en beschikken over een basiskwalificatie onderwijs (BKO of gelijkwaardig), zijn examinator van dat vak. Stafleden die een aanstelling met zicht op vast hebben (tenure track) worden beschouwd als leden van de vaste staf.*
- *De examencommissie kan in uitzonderlijke gevallen de aanwijzing van examinatoren ontnemen.*
- *Resultaten van tentamens vastgesteld door een docent die niet als examinator is aangewezen zijn in beginsel ongeldig, tenzij de examencommissie anders besluit.'*

Belangrijkste wijziging is dat alleen leden van de vaste staf (inclusief tenure trackers met zicht op vast) die een onderwijstaakstelling hebben en beschikken over een basiskwalificatie onderwijs als examinator worden aangewezen. Alhoewel deze wijziging reeds in het voorjaar van 2016 was aangekondigd en meerdere malen is besproken met het OMT, bleek dat de organisatie op 1 september 2017 niet klaar was om deze wijziging in te voeren. Er is daarom besloten om 2017-2018 als een overgangsjaar te beschouwen. Docenten die nog niet aan alle eisen voldeden maar wel voldoende gekwalificeerd waren, zijn voor het lopende academisch jaar aangewezen als examinator. Vanaf het academisch jaar 2018-2019 worden de boven beschreven regels strikt toegepast voor docenten van de faculteit TBM. Dit geldt overigens niet voor docenten van andere faculteiten die onderwijs toeleveren aan de opleidingen van TBM. Indien zij door hun eigen faculteit zijn aangewezen als examinator, wordt dit door de examencommissie overgenomen. Er is wel overleg tussen de examencommissies van de TU Delft om te komen tot een meer uniform beleid.

3.2. Advisering Onderwijs- en examenregelingen (OER/UR)

De examencommissie heeft een adviserende rol in de bepaling van de Onderwijs- en examenregelingen (OER) inclusief Uitvoeringsregelingen (UR). De examencommissie heeft een adviserende rol bij het bepalen van de OER/UR.

Belangrijke wijzigingen t.o.v. academisch jaar 2016-2017:

- Art. 5a: Artikel 'Toelating tot het schakelprogramma' toegevoegd;
- Art. 9 (TB): Engelstalige vakken (ter voorbereiding op de Engelstalige master) afnemen in het bachelorprogramma is geschrapt. De decaan kan onveranderd toestemming geven om het onderwijs Engelstalig aan te bieden.
- Art. 17: De examencommissie kan nu '...uitsluitend de geldigheidsduur van een met goed gevolg afgelegd tentamen beperken indien de getentamineerde kennis of het getentamineerde inzicht aantoonbaar verouderd is, of indien de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.' i.p.v. '...een aanvullend of een vervangend tentamen opleggen wanneer een tentamenresultaat ouder is dan zes jaar.'

Tevens zijn nu alle deeltentamenresultaten onbeperkt geldig '...tenzij in de studiegids de geldigheid van het deeltentamen aan een termijn is gebonden.'

- Art. 21: De examencommissie kan nu bepalen dat slechts één inzagemoment wordt vastgesteld (i.p.v. twee inzagemomenten).

3.3. Vaststellen van Regels en Richtlijnen (RRvE)

De Regels en Richtlijnen van de examencommissie zijn op 28 augustus 2018 vastgesteld voor het academisch jaar 2017-2018 met hieronder de belangrijkste aanpassingen t.o.v. het academisch jaar 2016-2017:

- Art. 5: De aanwijzing van examinatoren is nader gespecificeerd (zie [hoofdstuk 3.1](#));
- Art. 8: Bij groepsonderwijs kan de examencommissie nu sancties opleggen bij groepsfraude aan elke deelnemer van de groep.
- Art. 14: Bij het afnemen van mondelinge tentamens (door 2 examinatoren) dient het cijfer nu vastgesteld te worden in afwezigheid van de student. Tevens dienen de examinatoren een schriftelijke verslaglegging te doen waaruit blijkt in hoeverre de leerdoelen van het vak zijn behaald.
- Art. 14: De examencommissie kan tentamens ongeldig verklaren indien tentamens op afwijkende wijze worden getoetst dan in de studiegids beschreven. Bij verleende extra tentamenskansen is het tentamen ongeldig tenzij de examencommissie anders besluit.
- Art. 17: Eindcijfers die behaald zijn aan een buitenlandse universiteit, worden nu aangegeven met een 'V' (voldaan) of een 'O' (onvoldoende). Eindcijfers worden dus niet meer omgezet naar Nederlandse standaarden. Dit is conform het besluit van de examencommissie genomen in academisch jaar 2016-2017.
- Art. 33: De cum laude regeling is tevens aangepast (de wijziging in art. 17) vanwege de rechtsgelijkheid. Alle resultaten van de programmaonderdelen minor (bij TB) en specialisatie/electives (bij EPA, CoSEM, MOT) vallen buiten de berekening van het gemiddelde cijfer in de cum laude regeling.
- Art. 27 (EPA, CoSEM, MOT): De samenstelling van de afstudeercommissie kan nu tevens bestaan uit twee examinatoren i.p.v. drie examinatoren (zie [hoofdstuk 2.2](#)).

3.4. Diplomerings/getuigschriften

Tabel 3 geeft een overzicht van de behaalde diploma's/getuigschriften in het academisch jaar 2017-2018 vergeleken met de vier voorgaande jaren. Het aandeel toegekende cum laude diploma's is over alle opleidingen van TBM redelijk constant met een percentage tussen de 1% en 6% m.u.v. de opleiding EPA waarbij in de afgelopen jaren een relatief hoog aantal verleende cum laude diploma's wordt geconstateerd. Dit vraagt om een nadere verkenning van de mogelijke oorzaken. Over het algemeen geldt dat de criteria voor cum laude zijn bij EPA niet anders dan in de andere opleidingen en worden op een vergelijkbare manier nageleefd.

Tabel 3: Behaalde diploma's/getuigschriften

Bacheloropleiding	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014
Propedeuse TB	-	4	71	123	177
Waarvan met cum laude ¹	-	-	-	4 (3%)	17 (10 %)
Bachelor TB	196	177	106	174	105
Waarvan met cum laude	2 (1%)	3 (2%)	3 (3%)	5 (3%)	2 (2%)
Masteropleidingen	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015	2013-2014
Complex Systems Engineering and Management (CoSEM) (voorheen: SEPAM)	71	63	61	85	63
Waarvan met cum laude	3 (4 %)	4 (6%)	1 (1,5%)	5 (6%)	2 (3%)
Engineering and Policy Analysis (EPA)	32²	33	30	28	27
Waarvan met cum laude	9 (28%)	4 (12%)	8 (27%)	1 (4%)	9 (33%)
Management of Technology (MOT)	78	66	78	52	51
Waarvan met cum laude	1 (1%)	4 (6%)	4 (5%)	3 (6%)	2 (4%)

In academisch jaar 2017-2018 zijn 12 studenten ingeschreven voor het Honours Programme Bachelor (HPB). Van eerdere lichtingen hebben dit academisch jaar 9 studenten hun HPB succesvol afgerond en het daarbij behorende certificaat ontvangen.

Voor de Honours Programme Master (HPM) zijn in academisch jaar 2017-2018 ingeschreven: 3 EPA-studenten, 2 MOT-studenten en 4 CoSEM-student. Van eerdere lichtingen hebben dit academisch jaar 4 MOT-studenten en 1 CoSEM-student hun HPM succesvol afgerond en het daarbij behorende certificaat ontvangen.

3.5. Individuele verzoeken examencommissie

In de Onderwijs- en Examenregelingen (OER) van de opleidingen is in diverse artikelen vastgelegd dat de examencommissie in bepaalde gevallen kan toestaan dat van de regels wordt afgeweken. Het betreft hier ontheffing van de OER in individuele gevallen wegens persoonlijke omstandigheden of andere specifieke redenen. De ingekomen verzoeken worden verzameld door de secretaris en in de maandelijkse vergaderingen van de examencommissie behandeld.

Verzoeken studenten 2017-2018:

- Goedkeuring vrije minoren;
- Goedkeuring vrijstellingen;
- Goedkeuring vrije specialisaties en/of keuzevakken/Electives packages en/of track electives;
- Goedkeuring voor individuele double degrees;
- Verlenen cum laude bij afwijking van de regels;
- Behaalde resultaten op te voeren voor masterprogramma;
- Uitreiken van bachelordiploma's buiten de reguliere uitreiking om;
- Vertrouwelijkheidsverzoeken afstudeerrapporten;
- Aangepaste toetsvorm:

¹ Studenten die voor 1 september 2015 aan de opleiding zijn begonnen ontvingen tot 1-9-2017 het predicaat cum laude.

² Waarvan 1 EPA-EMIN diploma's

- i.v.m. functiebeperking/persoonlijke omstandigheden;
 - i.v.m. gelijktijdige afname van betreffende tentamens;
 - mondeling tentamen;
 - verzoek gebruik woordenboek tijdens tentamen
- Aangepaste tijdstip/vervroegd tentamen;
 - Extra tentamenmogelijkheid/praktische opdracht;
 - Opnieuw beoordelen tentamen;
 - Afwijkende examenprogramma's (individuele overgangsregelingen);
 - Toelating MSc thesis project (student voldoet niet aan toelatingseis);
 - Toekenning HPM (student voldoet niet aan eisen);
 - Conversie voor resultaten behaald in buitenland en in cijfers registreren in OSIRIS (i.p.v. aanduiding 'V');
 - Vrijstelling Minor (ivm eerder behaalde resultaten andere opleiding);
 - Toekenning resultaten behaald zonder geldige inschrijving;
 - Coullance ivm opdracht 1 minuut te laat elektronisch ingeleverd vanwege ontbreken bijlage;
 - MSc thesis presentatie houden terwijl 1 vak niet is afgerond;
 - Verlengen geldigheidsperiode resultaat tentamen.

Verzoeken examinatoren 2017-2018:

- Afgevaardigde lid examencommissie bij MSc afstudeersessie bij cum laude;
- Afgevaardigde lid examencommissie bij Groen Licht bespreking;
- Verzoek aanpassen tentamendata
- Verzoek extra tentamen (ivm foutief bepalen eindcijfer)
- Verzoek om tentamen af te nemen via online proctoring
- Verzoek om studenten toe te staan een ander technologievak voor EPA te selecteren (en op te voeren) dan de 8 bestaande vakken waaruit ze reeds kunnen kiezen.
- Verzoek om afstudeersessie in het buitenland te laten plaatsvinden (middels videoconference).

3.6. Fraude en plagiaat

De faculteit besteedt veel aandacht aan het voorkomen van fraude en plagiaat. Dit wordt in verschillende vakken gedaan en door middel van een fraudefolder die aan alle nieuwe bachelorstudenten en masterstudenten aan het begin van het academisch jaar wordt uitgereikt. Ten opzichte van de voorafgaande jaren is geen sprake van een significante verandering van het aantal fraudegevallen dan wel de achterliggende problematiek.

Tabel 4: Gevallen van fraude en plagiaat

Fraude- en plagiaatgevalen	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015
Totaal aantal meldingen	6	8	2	42
Fraude niet aangetoond	-	3	-	5
Geringe fraude/plagiaat aangetoond – berisping	1	-	-	6
Fraude/plagiaat vastgesteld	5	5	2	31

Vormen van vastgestelde fraude en plagiaat	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015
• <i>Tijdens het tentamen in het bezit zijn van hulpmiddelen/informatiebronnen waarvan de raadpleging niet uitdrukkelijk is toegestaan.</i>	-	1	-	3
• <i>Werk ter beoordeling onder eigen naam inleveren, dat geheel of gedeeltelijk van anderen is overgenomen of door anderen is gemaakt.</i>	3	3	-	26
• <i>Gebruik maken/overnemen van andermans werk zonder volledige en correcte bronvermelding.</i>	3		2	2
• <i>Gebruik van fictieve data</i>	-	1	-	-

Toelichting fraudegevallen:

- Fraude bij bonusopdracht SEN1511 - *Engineering Optimization and Integrating Renewables in Electricity Markets***

De examiner heeft het vermoeden van fraude geconstateerd bij opdrachten waarmee bonuspunten verdiend konden worden. De opdrachten van vier studenten (3 TBM studenten en een student van een andere faculteit) bevatten antwoorden die afkomstig waren uit een antwoordmodel van het voorgaande jaar. De examencommissie heeft geconcludeerd dat er voldoende bewijs is van fraude door alle betrokken studenten en heeft de bonusopdracht ongeldig verklaard voor de drie TBM studenten. De bevindingen van de andere student is verstuurd naar de betreffende examencommissie.
- Plagiaat bij schriftelijk tentamen SEN1211 - *Agent-based Modelling***

De examiner heeft het vermoeden van fraude geconstateerd bij een schriftelijk tentamen. Bij het (open boek/internet) tentamen heeft de student tekst overgenomen van een bron zonder bronvermelding. De examencommissie stelt fraude vast en heeft de student uitgesloten voor dit vak voor de duur van een jaar.
- Plagiaat door student bij opdracht voor SEN1311 - *CoSEM Research Challenges***

De examiner heeft het vermoeden van fraude geconstateerd bij de paper: *critical reflection paper on scientific integrity*. Via Turnitin scans was 58% overlap geconstateerd. Onderaan de paper stonden wel bronnen vermeld, maar aanhalingstekens ontbraken steeds bij letterlijk overgenomen

tekst. De examencommissie heeft plagiaat vastgesteld en vanwege recidive is de student uitgesloten voor dit vak voor de duur van een jaar en uitgesloten voor alle tentamens van periode 1.

- **Fraude bij groepsopdracht TB241TA - Logistiek 2**

De modulemanager heeft het vermoeden van fraude geconstateerd bij een groepsopdracht door 5 studenten. De examencommissie heeft geconcludeerd dat er door 1 student fraude is gepleegd met een beschikbaar antwoordmodel. De sanctie is een berisping.

3.7. Afhandeling klachten, bezwaren en beroepszaken

In academisch jaar 2017-2018 zijn drie beroepen ingediend bij het College van Beroep voor de Examens (CBE).

Tabel 5: Klachten, bezwaren en beroepszaken

Aantal beroepszaken, klachten en bezwaren	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015
Totaal aantal beroepszaken	3	3	3	1
Vaststellen cijfer examiner	-	1	1	-
Conversie buitenlandse resultaten	1	-	-	-
Cum laude	1	-	-	1
Honours Programme (HPB/HPM)	1 (HPB)	-	-	-
Verzoek functiebeperking	-	1	--	-
Opvoeren resultaten in MSc-programma	-	1	-	-
Vaststellen plagiaat/fraude	-	-	2	-
Totaal aantal klachten en bezwaren	4	5	6	3
Vaststellen cijfer examiner	3	-	3	-
Formulering tentamenvragen	1	-	-	-
Extra tentamenmogelijkheid	-	1	1	-
Onjuiste bejegening	-	1	-	-
Onduidelijke communicatie tentamendatum	-	2	-	-
Klacht over begeleiding examiner	-	1	-	-
Onvoldoende tijd bij tentamen	-	-	1	-
Onregelmatigheden bij tentamen	-	-	1	-
Nakijdrempel bij tentamen	-	-	-	2
Moeilijkheidsgraad tentamen (te hoog)	-	-	-	1

- **CBE Beroep tegen besluit examencommissie betreffende conversie buitenlandse resultaten**

Twee studenten hebben een vrije minoraanvraag ingediend om vakken te volgen bij een buitenlandse universiteit. Voor aanvang van de minor was er geen duidelijkheid betreft conversie/beoordelingsmaatstaven. De examencommissie heeft na interne navraag de conversie lager vastgesteld dan door de studenten was verwacht. De examencommissie heeft tevergeefs mogelijkheden voor een minnelijke schikking verkend met de studenten. Na een hoorzitting heeft het College de beroepen ongegrond verklaard:

Hoewel het College van mening is dat het wenselijk geweest zou zijn dat een conversie wordt vastgesteld voorafgaand aan het vertrek van appellanten, komt het CBE '*...tot de slotsom dat nu dit niet altijd mogelijk is indien nieuwe samenwerkingen worden aangegaan, verweerster in dit geval op zorgvuldige wijze tot haar beslissing is gekomen. Daarnaast heeft verweerster gehandeld binnen de wettelijke dan wel op andere wijze voorgeschreven termijnen.*'

- **CBE Beroep tegen besluit examencommissie betreffende toekennen cum laude**

Student is in beroep gegaan tegen het besluit om zijn cum laude aanvraag af te wijzen. De examencommissie heeft tevergeefs mogelijkheden voor een minnelijke schikking verkend met de student. Het CBE heeft het beroep ongegrond verklaard. Een daaropvolgend beroep bij het CBHO is eveneens ongegrond verklaard.

- **CBE Beroep tegen besluit examencommissie betreffende afgifte Honours Programme Masters certificaat**

De student is in beroep gegaan tegen het besluit van de examencommissie dat hij niet voldaan heeft aan de eisen van de Honours Programme Masters en dat hij daarom geen recht heeft op het bijbehorende certificaat. De examencommissie heeft tevergeefs mogelijkheden voor een minnelijke schikking verkend met de student, welke niet bereid is het certificaat in te leveren. Na beroep bij het CBE heeft het College geoordeeld dat het beroep gegrond is en de beslissing van de examencommissie vernietigt dient te worden.

In academisch jaar 2017-2018 heeft de examencommissie 4 klachten behandeld.

- **Klacht over tentamenvraag TB111b**

Student heeft klacht ingediend over de formulering van een tentamenvraag van het tentamen TB111B. De examiner heeft een reactie gegeven op de klacht. Verzoek afgewezen omdat het tentamen voldoet aan de regels en richtlijnen.

- **Klacht over hertentamen WM0801TU**

Examinator heeft de toets, bestaande uit meerkeuzevragen, strenger beoordeeld dan beschreven in studiegids. Daarnaast staat in de studiegids een score van 5,5 als voldoende genoteerd. De examencommissie besluit dat het tentamen moet worden beoordeeld op de wijze zoals opgenomen in de studiegids. Voorts stelt de examencommissie vast dat bij het vaststellen van het eindcijfer een 5,75 als voldoende wordt beschouwd. Tevens zal de studiegids volgend academisch jaar op orde gebracht worden.

- **Klacht over beoordeling tentamen/verslag TB211A**

Twee studenten hebben een klacht ingediend nadat zij een onvoldoende kregen voor het verslag voor TB211A. Ze waren ontevreden over de (tussentijdse) feedback van de docent en de berekening van het cijfer. Verzoek afgewezen omdat examiner conform regels en richtlijnen het werk beoordeeld heeft.

- **Klacht over beoordeling TB211A**

Student verzoekt om herbeoordeling van het rapport voor dit vak. Hij is het niet eens met de beoordeling en de toelichting daarop van de docent. Docent om reactie gevraagd en toelichting ontvangen. Verzoek afgewezen omdat examinator conform regels en richtlijnen het werk beoordeeld heeft.

3.8. Kwaliteitsborging masterscriptie

De kwaliteit van de beoordeling (inclusief scope op de opleiding) van de afstudeerrapporten wordt geborgd middels de jaarlijkse 'thesis review'. Sinds het academisch jaar 2011-2012 wordt jaarlijks een steekproef genomen van zes scripties. Deze zes afstudeerverslagen worden door twee verschillende docenten geëvalueerd en beoordeeld. Tijdens een gezamenlijk overleg worden de uitkomsten vergeleken en besproken. Dit overleg is vastgelegd in een rapport. Het rapport concludeert dat de beoordelingen van de afstudeerbegeleiders en de *reviewers* uit deze steekproef zeer dicht bij elkaar lagen. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat de organisatie en kwaliteit van de toetsing van afstudeerprojecten aan de verwachtingen voldoet.

3.9 Conversie buitenlandse cijfers en EC's

De conversie van behaalde cijfers aan buitenlandse universiteiten (ook binnen Europa) naar Nederlandse standaarden is complex en heeft de volledige aandacht van de examencommissie.

Onder andere vanwege facultaire verschillen in conversie is reeds besloten om vanaf 1 september 2017 de cijferconversie bij TBM (en vier andere faculteiten) af te schaffen. Bij buitenlandse universiteiten behaalde vakken worden vanaf nu met een 'voldaan/pass' ('V') aangegeven waarbij de originele resultaten worden vermeld op het diplomasupplement (zonder cijferconversie).

Conversie van buitenlandse resultaten bleef in academisch jaar 2017-2018 een punt van gesprek tussen de examencommissies van de diverse faculteiten. Zij hebben de problematiek als volgt samengevat:

- de gegevens voor conversie ontbreken of zijn verouderd;
- de faculteiten hanteren diverse conversietabellen en werkwijzen;
- de verantwoordelijkheid voor het oplossen van problemen is onduidelijk belegd.

In het afgelopen jaar is er zelfs een beroepszaak aangespannen tegen de examencommissie van TBM (zie ook [hoofdstuk 3.7](#)). Het College van Beroep voor de Examens acht het wenselijk dat conversie voorafgaand het vertrek naar het buitenland wordt vastgesteld. In de praktijk blijkt het regelmatig niet mogelijk om deze informatie tijdig te achterhalen. Het aantal conversieverzoeken blijft bovendien toenemen. Het aantal is het afgelopen jaar gestegen van 91 naar 120.

Ten aanzien van de creditconversie is er een breed gevoelde behoefte om deze centraal voor de TU Delft te organiseren. Dit wil zeggen dat men graag zou zien dat er één centraal punt komt waar alle informatie aangaande creditconversie (en eventueel ook cijferconversie) verzameld en up-to-date gehouden wordt, aangezien de faculteiten ieder voor zich deze expertise en contacten niet altijd hebben. Wat betreft nieuwe samenwerkingsverbanden kan men er ook op toe zien dat er duidelijke, uniforme afspraken worden gemaakt ten behoeve van de conversie waarbij duidelijke randvoorwaarden vastgesteld dienen te worden.

In mei 2018 hebben de examencommissies van de faculteiten TBM en EWI namens alle examencommissies van TU Delft een brief verzonden naar het College van Bestuur om de problematiek onder de aandacht te

brengen en een aanbeveling te doen om een pilot te starten (met een klein aantal faculteiten) om de voor- en nadelen van een centrale aanpak in kaart te kunnen brengen.

3.9. Deskundigheidsbevordering

De leden van de examencommissie hebben in het afgelopen jaar niet deelgenomen aan trainingen. Deskundigheidsbevordering heeft plaatsgevonden in het kader van de buitengewone vergaderingen van de examencommissie. De adviseur van de examencommissie heeft hierin een bijzondere functie.

4. Jaarplanning examencommissie 2018-2019

Als onderdeel van haar nieuwe positionering en taken heeft de examencommissie een jaarplanning opgesteld voor het komende academisch jaar. Deze planning wordt jaarlijks geëvalueerd en voortgeschreven. Hierdoor wordt een prioritering van werkzaamheden nagestreefd. Tevens creëert dit transparantie ten opzichte van de facultaire gemeenschap en buitenstaanders. Binnen de examencommissie is een interne werkverdeling gemaakt welke leden penvoerders zijn voor welk onderdeel.

Belangrijke aandachtspunten voor het komende academische jaar 2018-2019 zijn:

- **Aanwijzing examinatoren: evaluatie en monitoring**
Hierbij gaat de aandacht uit naar mogelijke knelpunten in de praktische uitvoering van het nieuwe beleid.
- **Verdere uitwerking van de toetsreview**
Dit betreft de reeds begonnen evaluatie van toetsen en einddoelen per vak.
- **Borging van de eindtermen in relatie tot de toetsen van de gehele opleiding.**
Dit geldt in het bijzonder voor de opleidingen COSEM en EPA.
- **Monitoring afstudeerprojecten**
Hierbij wordt vooral aandacht besteed aan de beperking van de duur van het afstuderen.
- **Evaluatie alternatieve samenstelling afstudeercommissie met twee in plaats van drie examinatoren**
- **Creditconversie van studiepunten behaald aan buitenlandse universiteiten**

Vastgesteld door de examencommissie: 17 december 2018

Mandaatbesluit Examencommissie TBM 2017-2018

Vastgesteld door de Examencommissie op 31 oktober 2017

Besluiten worden ook bij mandatering altijd genomen door de Examencommissie. Dit wordt zichtbaar gemaakt door altijd te ondertekenen namens de examencommissie³.

In geval van mandatering van een taak aan een andere functionaris of persoon, kan de secretaris bij een ondertekening-mandaat controle uitoefenen of het besluit binnen de kaders van het mandaatbesluit genomen is.

De Examencommissie TBM vertegenwoordigt alle opleidingen van de faculteit Techniek, Bestuur en Management: de bacheloropleiding Technische Bestuurskunde (TB), en de drie mastersopleidingen Complex Systems Engineering and Management (CoSEM), Engineering and Policy Analysis (EPA) en Management of Technology (MOT).

Mandatering volgens RRvE (2017-2018)

- Artikel 3 lid 2: De Examencommissie kan bepaalde nauw omschreven taken mandateren;
- Artikel 3 lid 3: de ambtelijk secretaris behartigt de dagelijkse gang van zaken;
- Artikel 10 en 11: verwijzing naar artikel 12.3 en 13.3 OER/UR waarin de Examencommissie de examinator mandateert om te beoordelen of student deel kan nemen aan tentamens en praktische oefeningen.
- Artikel 34 lid 2: de getuigschriften worden namens de Examencommissie ondertekend door de voorzitter van de Examencommissie.
- Artikel 34 lid 4: de ondertekening van de diplomasupplementen is gemandateerd aan de secretaris.

Mandatering van taken

- Ondertekenen van getuigschriften (TB/ CoSEM/ EPA/ MOT): **alle leden van de Examencommissie**;
- Uitreiken van BSc-getuigschriften (tijdens diplomaceremonie of op individuele basis): **opleidingsdirecteur TB**;
- Uitreiken van MSc-getuigschriften: **stafleden** volgens vastgesteld overzicht 'Tekenbevoegdheid TBM 2017-2018';
- Ondertekenen examenboeken (TB/ CoSEM/ EPA/ MOT): **voorzitter Examencommissie** in combinatie met **ambtelijk secretaris**;
- Afhandelen verzoeken (1) vrije minoren, (2) vrije specialisaties/electives, (3) vrijstellingen en (4) individuele double degrees: behandeld door een **lid van de Examencommissie** (buiten de vergadering). Verzoeken worden formeel vastgesteld in de vergadering.
- Verlenen van tentamentijdverlenging voor studenten met functiebeperking
Dit zijn aanpassingen t.b.v. studenten met een functiebeperking (zie OER art. 23 lid 1) op grond van eerder gemaakte afspraken hierover op TU niveau ([weblink](#)): **studieadviseur**;
- Controleren op ingangseisen Master Thesis Project (zie Implementation Regulations, art. 2): **Onderwijs en Studentenadministratie (OSA)**;
- EC- en cijferconversie voor vakken behaald aan buitenlandse universiteiten:
 - o nieuwe conversietabellen: **leden van de Examencommissie**;
 - o verdere afhandeling: **ambtelijk secretaris**;
- Behartiging van de dagelijkse gang van zaken: **ambtelijk secretaris**;
- Ondertekenen van alle besluiten c.q. brieven: **ambtelijk secretaris**;
- Goedkeuring van groenlicht- en afstudeerformulieren: **stafleden** volgens vastgesteld overzicht 'Tekenbevoegdheid TBM 2017-2018';
- Controleren op afronden van examenprogramma via groenlichtformulier: **OSA**;
- Ondertekening verklaring behaalde resultaten: **ambtelijk secretaris en OSA**;

³ Ingevolge artikel 10:11, lid 2, Awb moet naar buiten toe kenbaar te zijn dat het besluit door het bevoegde bestuursorgaan, in dit geval de Examencommissie, is genomen.

- Ondertekening verklaring opleiding afgerond: **ambtelijk secretaris**;
- Ondertekening verklaring 'geen bezwaar tegen inschrijving' als bijvakstudent aan een andere universiteit: **ambtelijk secretaris**;
- Ondertekening verklaring van inschrijving aan de TU Delft: **ambtelijk secretaris**;
- Besluiten tijdens zomervakantieperiode: aanwezige **lid/leden excie** samen met de **ambtelijk secretaris**;